
[2016-35-RE](#)

CAUSA 2016-35-RE

(Vidal Escoll i Guillán González c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 432-2016. Recurs d'empara

Aute del 9 de febrer del 2017

BOPA núm. 12, del 22 de febrer del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 d'octubre del 2016, per la representació processal dels Srs. Josep Vidal Escoll i José Guillán González, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 18 de maig del 2016 i del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades "*declarant que la fixació de la indemnització s'ha de resoldre en fase d'execució de la causa AD-0108-2/2006 i que no procedeix l'obertura d'una nova causa, tot i condemnant les parts que s'hi oposin al pagament de les costes processals d'aquesta part en aquest procediment*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 3 de novembre del 2016;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'un procés d'expropiació iniciat l'any 2004, després de diverses accions i incidències judicials, el 17 d'octubre del 2006, la Comissió d'Expropiació va dictar una resolució en què fixava la indemnització a percebre pel Sr. José Guillán González en 32.145,06 € i en què conclouia que el Sr.

Josep Vidal Escoll havia d'abonar 9.287,91 €.

1.2. Després de seguir la via jurisdiccional ordinària en oposició d'aquesta decisió, la representació processal dels Srs. Josep Vidal Escoll i José Guillán González va interposar un recurs d'empara en què considerava que s'havia vulnerat el dret a un procés degut, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució en el seu vessant del dret a un procés de durada raonable.

1.3. El 15 de març del 2016, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència mitjançant la qual declarava que s'havia vulnerat el dret dels recurrents a un procés d'una durada raonable i ordenava que en el termini de tres mesos fos convocada la reunió de la Comissió d'Expropiació per tal que determinés les indemnitzacions i que finalitzés el procés judicial amb l'execució de la sentència. Per acabar, declarava que els recurrents tenien també dret a ser indemnitzats pels perjudicis soferts per la dilació en l'execució esmentada.

1.4. Dins el termini establert pel Tribunal Constitucional, la Comissió d'Expropiació va fixar una indemnització de 35.140,34 € pel Sr. Josep Vidal Escoll i de 101.343,56 € pel Sr. José Guillán González.

1.5. No trobant-se d'acord amb aquestes indemnitzacions, la representació processal dels recurrents va presentar sengles incidents d'execució davant la Batllia i davant el Tribunal Superior de Justícia, amb gairebé idèntic contingut, considerant que eren més idonis que una nova demanda administrativa. Posteriorment, va demanar als tribunals ordinaris que en cas de la no procedència dels incidents d'execució, es tinguessin aquests escrits presentats com a demandes administratives.

1.6. Tant la Batllia, el 2 de maig del 2016, (decisió apel·lada i no resolta abans la presentació d'aquest recurs d'empara), com la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, el 18 de maig del mateix any, van inadmetre a tràmit els escrits esmentats. Contra aquesta darrera decisió es va presentar igualment un incident de nul·litat d'actuacions, el qual va ser desestimat el 15 de setembre del 2016.

1.7. El 12 d'octubre del 2016, la representació processal dels Srs. Josep Vidal Escoll i José Guillán González va interposar un recurs d'empara contra els autes del 18 de maig del 2016 i del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable.

1.8. El 10 de gener del 2017, la representació processal dels recurrents va presentar un escrit en què informa que el Tribunal Superior de Justícia ha desestimat el recurs d'apel·lació presentat contra l'aute del 2 de maig del 2016 dictat per la Batllia, en el mateix sentit que les resolucions impugnades en aquest recurs d'empara. I n'aporta una còpia per al coneixement del Tribunal Constitucional.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

Aquesta part al·lega que la decisió de remetre les parts a la presentació d'una nova demanda

administrativa vulnera el dret a un procés degut, ja que l'obertura d'un nou judici no és procedent. Segons el seu parer, l'import de la indemnització hauria de decidir-se en el marc de la causa administrativa ja oberta.

En la decisió de reenviar la causa davant la Comissió d'Expropiació per tal que aquesta fixés per segona vegada l'import de l'expropiació, pel fet que la Sala Administrativa no disposava dels elements necessaris per fer-ho, va donar unes instruccions precises a la Comissió sobre els criteris i les consideracions que havia de tenir en compte en el moment de fixar aquest import.

Així doncs, aquesta part considera que la nova decisió de la Comissió es va realitzar en execució de la sentència de la Sala Administrativa. Però, segons el parer d'aquesta part, no s'ha executat de forma correcta. Si bé és cert que l'article 46 de la Llei d'expropiació disposa que la resolució de la Comissió d'Expropiació posa fi a la via administrativa i permet recórrer davant els tribunals administratius, la part recurrent considera que cal tenir present la legislació relativa als incidents sobrevinguts durant l'execució de les resolucions judicials, perquè la causa es troba en aquesta fase, per tant, tal com preveu l'article 110 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal, aquesta part pot interposar un incident d'execució davant el Tribunal Superior de Justícia en què es formularan els greuges contra la resolució de la Comissió esmentada.

La part recurrent considera que la jurisprudència citada pel Tribunal Superior de Justícia no és transposable a aquesta causa, com tampoc és procedent declarar que pel fet que aquesta part hagi presentat una segona demanda davant la Batllia això suposi que hagi reconegut aquesta anàlisi. Precisa que ho va fer de manera subsidiària per no veure's precluída i així ho va informar.

Aquesta part afegeix que el Tribunal Superior de Justícia s'equivoca i es contradia en relació amb la sentència del 2012, ja que en aquella decisió va indicar els elements que s'havien de tenir en compte pel càlcul de la indemnització. En aquell moment la Sala Administrativa no tenia els elements necessaris per resoldre, però considera que actualment disposa de tots aquests elements i pot determinar l'import esmentat.

Així mateix, considera que l'execució de la sentència acaba amb la fixació definitiva de l'import de la indemnització de l'expropiació i no amb la resolució de la Comissió d'Expropiació.

Pel que fa a la vulneració del dret a un judici de durada raonable, la part recurrent declara que vol acabar amb aquest "*suplici processal*", que tots els elements necessaris obren en autes per tal que la Justícia es pronuncii i obligar els recurrents a tornar a començar un altre cicle complet és totalment contrari a un procés degut de durada raonable i al principi d'economia processal.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li les resolucions impugnades per tal d'obtenir les peticions precisades en l'encapçalament d'aquest aute.

2.2. Argumentació jurídica de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

La Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va decidir inadmetre a tràmit l'incident d'execució fonamentant-se en dos motius:

- de manera preliminar, d'acord amb la legislació en vigor i la seva pròpia jurisprudència, considera que no és competent per resoldre aquesta causa; el tribunal de primera instància, encarregat de

l'execució de les sentències, ha de resoldre en primer terme les qüestions incidentals suscitées sobre l'execució i, contra la seva decisió, es pot recórrer davant d'aquesta Sala;

- en segon lloc, perquè la pretensió de la part agent versa sobre el fons del litigi: declarar la nul·litat de la resolució de la Comissió d'Expropiació i determinar l'import de les indemnitzacions.

La Sala Administrativa conclou que la seva sentència del 17 de maig del 2012 ha quedat degudament executada amb la nova resolució. Les discrepàncies sobre la quantia de la indemnització s'han de fer valer mitjançant una nova demanda formulada davant la Batllia.

Afegeix que d'acord amb l'article 46 de la Llei d'expropiació, atès que les resolucions de la Comissió d'Expropiació són actes administratius, corresponia, si es volia impugnar la seva resolució, presentar una demanda jurisdiccional davant la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles, en el termini d'1 mes a comptar de la data de notificació de l'acte.

2.3. Argumentació jurídica del Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal manifesta que de l'acte del 18 de maig del 2016 es desprèn una resposta concreta i detallada als arguments dels recurrents i exposa els motius pels quals considera que, ateses les discrepàncies sobre la quantia de la indemnització, aquestes hauran de fer-se valer mitjançant una nova demanda formulada davant la Batllia i no en període d'execució.

Pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable, aquesta al·legació sembla prematura, ja que encara no s'ha produït i, potser no es produirà mai, atès que la determinació de l'import de la indemnització que pertoca atorgar als recurrents ha de ser conforme a la normativa legal vigent, la qual preveu la procedència de presentar una nova demanda davant la Comissió d'Expropiació per tal que aquesta l'examini i resolgui en primera instància.

El Ministeri Fiscal demana que es declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. És jurisprudència reiterada d'aquest Tribunal Constitucional que el recurs d'empara no pot ser entès com una tercera instància o una instància de cassació. Els òrgans judicials de la jurisdicció ordinària en la funció que els correspon constitucionalment, tenen com a competència pròpia la selecció, la interpretació i l'aplicació de les normes legals al cas que coneixen. El Tribunal Constitucional té com a competència garantir que els drets fonamentals establerts per la Constitució no siguin vulnerats.

3.2. El debat sobre l'aplicació de les lleis i, en concret de les normes processals, no té la seva seu en la jurisdicció constitucional, perquè aquest *per se* no té caràcter constitucional. Per aquesta raó el debat sobre l'aplicació de les lleis processals es realitza i es resol en el marc del sistema jurisdiccional ordinari. Només quan en el decurs d'un procés puguin resultar afectats negativament algun d'aquests drets fonamentals, susceptibles de ser protegits en empara, la matèria adquireix caràcter constitucional.

El debat jurídic plantejat consisteix en definir si la determinació de quantitat de la indemnització per la Comissió d'Expropiació es produeix en el marc del procediment d'execució de la causa principal i, per tant, si el recurs contra la seva decisió constitueix un incident d'execució, com defensen els recurrents; o bé, si l'acord de la Comissió d'Expropiació tanca el procediment d'execució i, per tant, qualsevol possible reclamació ha de fer-se a partir de la presentació d'una nova demanda administrativa, tal com interpreta el Tribunal Superior de Justícia.

La petició formulada en el *petitum* d'aquest recurs d'empara demana que siguin anul·lats els autes del 18 de maig del 2016 i del 15 de setembre del mateix any, dictats pel Tribunal Superior de Justícia i, en concret, que el Tribunal Constitucional declari que "*la indemnització s'ha de resoldre en fase d'execució de la causa AD-0108-2/2006 i que no procedeix l'obertura d'una nova causa*". El recurs es fonamenta en la declaració de la vulneració del dret de l'article 10 de la Constitució a un procés degut, de durada raonable i a obtenir dels tribunals una resolució fonamentada en Dret.

No correspon al Tribunal Constitucional intervenir en un debat suscitat davant la justícia ordinària sobre l'aplicació de la llei processal. No és competència seva substituir els tribunals ordinaris en l'aplicació de les lleis processals, per bé que pugui, en el seu cas, declarar que un dret fonamental d'una persona ha estat vulnerat en el decurs d'un procediment judicial.

3.3. L'exigència de respecte als drets constitucionals en l'aplicació de les normes processals comprèn tots els drets garantits pel recurs d'empara, tant si fos el cas dels drets fonamentals dels participants en el procés que no hagin estat respectats al llarg del procediment, com al fet que la decisió judicial resultant no sigui arbitrària o internament incoherent, sinó que estigui fonamentada en Dret. L'aute del 18 de maig del 2016 i l'aute del 15 de setembre del mateix any de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia estan fonamentats en Dret, encara que els recurrents no estiguin d'acord amb el raonament jurídic que conté el primer aute mitjançant el qual no es va admetre a tràmit l'incident d'execució demanat: "*compte tingut que les resolucions de la Comissió d'expropiació són actes administratius que posen fi a la via administrativa d'acord amb l'establert a l'article 46 de la Llei de l'expropiació, el que corresponia si es desitjava impugnar la resolució de data 11 d'abril de 2016, era interposar una demanda jurisdiccional contra la mateixa davant la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles, en el termini d'un mes a comptar de la data de notificació de l'acte.*"

Aquest argument és reiterat en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions que assenyalava que els recurrents "*han d'interposar una demanda jurisdiccional davant la Secció administrativa del Tribunal de Batlles, en aplicació de l'article 46 de la Llei d'expropiació del 3 de setembre de 1993: "Les resolucions de la Comissió d'Expropiació a què es refereixen els articles 23 i 25 posen fi a la via administrativa. Contra aquelles resolucions i, en general, contra les decisions de taxació, tant de la indemnització com de la plus-vàlua, els interessats poden interposar recurs davant la Jurisdicció Administrativa i Fiscal.*"

Els recurrents, però, consideren que "*l'execució de la sentència no acaba, com afirma aqueix M. I. Tribunal, amb la resolució de la Comissió d'Expropiació, sinó que acaba amb la fixació definitiva de la indemnització de l'expropiació, que necessitava, en primer lloc, de la decisió de la Comissió*". I afegeixen "*com ha estat fet en multitud de causes civils, administratives, i penals, sense que calgui recomençar a jutjar al fons*", però no aporten més precisions sobre aquests precedents existents, siguin casos singulars o una jurisprudència continuada.

Aquests arguments contraposats no constitueixen només un debat doctrinal sobre el procediment

d'execució de sentència, sinó un debat al voltant d'una decisió sobre l'aplicació de les normes processals. I des d'aquest darrer punt de vista, el Tribunal Constitucional reitera que la interpretació i l'aplicació de les normes legals correspon als òrgans de la jurisdicció ordinària, si no adquireixen rellevància constitucional per la seva incidència en els drets fonamentals.

3.4. Pel que fa a la demanda d'un procés de durada raonable aquest Tribunal Constitucional va tenir ocasió de concedir l'empara als recurrents en la sentència del 15 de març del 2016, en què ordenava la convocatòria en el termini de tres mesos de la reunió de la Comissió d'Expropiació per tal que determinés les indemnitzacions i que finalitzés "*el procés judicial amb l'execució de la sentència*". Recordava aquest Tribunal que l'expropiació s'havia produït per un Acord del 2004 i que en l'any 2016 els afectats per l'expropiació encara no havien percebut la indemnització després d'un dilatat procés judicial. Així mateix, el Tribunal Constitucional ha de recordar que en la referida sentència va declarar que "*els recurrents tenen també dret a ser indemnitzats pels perjudicis soferts per la dilació en l'execució de la sentència*" en un procés que no ha tingut una durada raonable.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra.

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-35-RE interposat per la representació processal dels Srs. Josep Vidal Escoll i José Guillán González contra els autes del 18 de maig del 2016 i del 15 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 9 de febrer del 2017.

Isidre Molas Batllori Dominique Rousseau
President Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrat Magistrada